

ויש מפרשים, שחטאת ציבור שמתו בעליה אינה נחשבת כלל חטאת שמתו בעליה, כיון שחלק מהמתכפרים לא מתו, והקרבת מכפר עליהם (תוס' ישנים; תוס' רא"ש, וראה ח" הגר"ז תמורה טו, ב ד"ה ביומא, בבאור שני התירוצים, וראה עוד מנחת אברהם עמ' תי).

וְהָלָא פֶּר יוֹם הַכִּפּוּרִים וְכֹו' דְקָרְבָן יָחִיד הוּא וְכֹו', ורבי מאיר היה יכול להוכיח כן מאילו של אהרן, שדוחה טומאה אף שלכולי עלמא הוא קרבן יחיד [כמבואר לעיל (ז, א)], אלא תנא ושייר הוא (מהרש"א להלן ע"ב ד"ה לא).

לֹא מְקַלְל דְאִיכָא לְמַאן דְאָמַר דְצַבּוּר, וחביתי כהן גדול [הנזכרים בדברי רבי מאיר], אף שהם באים משל כהן גדול ואין בהם כפרה לשאר הכהנים, סברה הגמ' שלדעת תנא קמא הם קרבן ציבור, כיון שמקריבים אותם עם נסכי התמיד שהם קרבן ציבור (תוס' רבינו פרץ; ריטב"א). ויש שסובר, שבאמת הגמ' היתה יכולה להוכיח מחביתין, שאין לדידין מדברי רבי מאיר, שיש מי שחולק עליו וסובר שקרבנות אלו הם קרבנות ציבור (תוס' רי"ד).

וְכָל שְׂאִין זְמַנּוֹ קָבוּעַ אֵינוֹ דוֹחָה לֹא אֶת הַשֶּׁבֶת וְלֹא אֶת הַטּוֹמְאָה וְאֶפְיָלוּ בְצַבּוּר, וחגיגה אין זמנה קבוע, כיון שיש לה תשלומין כל שבעה (ע"פ גירסת רש"י בגמ' פסחים עו, ב, אולם ראה תוס' שם ד"ה קא, ומקדש דוד קדשים כו, ד), ואף אם נטמא בטומאת שבעה בחג הראשון, שבמקרה זה לא יוכל להקריב חגיגה עד סוף החג, אינו דוחה טומאה, כיון שרק קרבן שקבוע לו יום אחד דוחה שבת וטומאה, אבל קרבן שאפשר להקריבו כמה ימים, אינו דוחה שבת וטומאה (מנחת חינוך מצוה פח א, ז, וראה עוד ח"י רבי אריה לייב, ב, נב). ולמסקנת הגמ' אין מחלוקת בין רבנן לרבי מאיר, אלא לכולי עלמא קרבן שקבוע לו זמן דוחה שבת וטומאה אף שהוא קרבן יחיד, וקרבתן שאין קבוע לו זמן אינו דוחה שבת וטומאה אף שהוא קרבן ציבור (פיה"מ לרמב"ם תמורה ב, א; תוס' יו"ט שם). ויש סוברים, שגם למסקנת הגמ' נחלקו רבנן ורבי מאיר, ולדעת רבנן רק קרבן ציבור שקבוע לו זמן דוחה שבת וטומאה, אלא שלשיטתם פר כהן גדול וחביתין הם קרבן ציבור, אולם פסח שני הוא קרבן יחיד, ואינו דוחה שבת וטומאה (תוס' רבינו פרץ, וכע"ז ברע"ב תמורה שם, וראה להלן נא, א).

אִיתִיבָהּ אֲבִי וְכֹו', יָרְעוּ עַד שְׁשִׁסְתָּאבוּ וְכֹו', שְׂאִין חֲטָאת צַבּוּר מִתָּה, ומבירייתא זו מוכח שיש תנאים שסוברים שפר יום הכיפורים קרבן ציבור הוא, ולכן סוברים רבי אלעזר ורבי שמעון שלא נאמר בו דין מיתה (רבנו חננאל). ויש סוברים, שבבירייתא זו מוכח שלכולי עלמא הפר קרבן ציבור הוא, כיון שרבי אלעזר ורבי שמעון אמרו כן להדיא, וגם רבי יהודה לא נחלק עליהם בזה (שיח צחק, וראה רש"י הוריות ו, א ד"ה רבי יהודה).

שְׂאִין חֲטָאת הַשּׁוֹתֵפִין מִתָּה, ולדעתם, ההלכה למשה מסיני של חמש חטאות המתות [חטאת שמתו בעליה, חטאת שהתכפרו בעליה בקרבן אחר, וולד חטאת, תמורת חטאת, חטאת שעברה שנתה] נאמרה רק בקרבן שכולן שייכות בו, ומכיון שתמורת חטאת אינה שייכת בשותפין, שהרי שותפין אינם יכולים לעשות תמורה [כמבואר בתמורה (יג, א)], לכן קרבן שותפין אינו בכלל חטאות המתות (רש"י). ולדעה זו, חטאת נשיא שהיא זכר, אינה בכלל חטאות המתות, שהרי בזכר לא שייך וולד חטאת (תוס' יבחים קיב, א ד"ה בשעיר, וראה רא"ש קינין ב, ה, שבחטאת העוף לא נאמר חטאות המתות, כיון שלא שייך בו תמורה). ולפי זה אין מקום לקושי הגמ' לעיל 'ותיפוק ליה דחטאת שמתו בעליה היא', שהרי פר כהן גדול

שְׂוִיצִיא אַת כּוֹלוֹ - שיוציא את כל מה שנשאר מהפר (רש"י; תוס'). ויש שפירש, שיוציא את כולו ולא יתחנונו לפני הוצאתו (תוס' רי"ד).

בְּעוֹר וּבֶשֶׂר וּפְרֶשׁ דְּכֹלֵי עֲלָמָא לֹא פְלִיגִי וְכֹו', ובתירוץ זה מתורצת גם הקושיא הראשונה מהפסוק 'והוציא את כל הפר', כיון שכל הנדון הוא רק על דם ולא על בשר (תוס' רי"ד).

וְחֲטָאת שְׁמֹתוֹ בְּעֻלְיָה לְמִיתָה אֲזָלָא, ודין זה הלכה למשה מסיני הוא (ע"פ גמ' תמורה טז, ב), ובהלכה זו התחדש שדינה למיתה אפילו במקום שלולי ההלכה היתה קרבה, ולא רק במקום שגם לולי ההלכה לא היתה קרבה [אלא רועה עד שתסתאב], ולכן סוברת הגמ' שהפר נחשב כחטאת שמתו בעליה, אף שלולי ההלכה היה יכול הכהן השני להביא את הפר ולהתכפר בו (מנחת אברהם עמ' שצב).

ואף שיש מפרשים שטעם הלכה זו הוא משום שאין כפרה למתים (ראה רש"י מעילה י, ב ד"ה לוד, תוס' תמורה טו, ב ד"ה הא) - ואם כן כאן שהפר יכול לכפר על הכהן השני לכאורה אינו בכלל חטאת שמתו בעליה - מכל מקום אין כוונתם שבכל מקום שהקרבת מכפר לא התחדש בו דין מיתה, אלא שאם מתים היו צריכים כפרה, זה לא היה נחשב חטאת שמתו בעליה, כיון שעדיין המת שהוא בעל הקרבן צריך כפרה, ורק בגלל שמתו אינו צריך כפרה, זה נחשב חטאת שמתו בעליה (מנחת אברהם עמ' שצג).

חֲטָאת צַבּוּר הִיא, כיון שהיא מכפרת על כל הכהנים (רש"י), והכהנים לבדם נחשבים כציבור (תוס' ישנים ד"ה אימא, וריטב"א ד"ה ומאי, ע"פ הגמ' בהוריות ו, א). ויש שפירש, שלסברת הגמ' כאן, הפר נחשב קרבן ציבור של כל ישראל (רש"י ע"פ הגירסא שבסוגריים, ומהרש"א).

וגם לפי הצד שהפר הוא חטאת ציבור, אינו כאשר קרבנות ציבור שאין בהם סמיכה [כמבואר במנחות (צב, א)], אלא הכהן גדול סומך עליה, משום שמלבד שהוא קרבן ציבור שמכפר על כל הכהנים ביחד, יש בו עוד כפרה בפני עצמה לכהן גדול לבדו, שמחמתה הוא נחשב קרבן שלו, ולכן הוא סומך עליו (מנחת אברהם עמ' תט, וראה שם עוד).

וְלֹא לְמִיתָה אֲזָלָא, כיון שההלכה למשה מסיני נאמרה רק על קרבן יחיד ולא על קרבן ציבור (רש"י ד"ה שאין). ויש אומרים, משום שלא יתכן שכל הציבור ימות ולא ישאר אחד שצריך כפרה (רבנו חננאל וריטב"א, ע"פ הגמ' הוריות ו, א).

ולסברת הגמ' כאן, חטאת ציבור שמתו בעליה אפשר להקריבה, אולם להלן בסמוך מבואר שחטאת ציבור שכיפרו בעליה [שגם היא אחת מחמש חטאות המתות], אין מקריבים אותה אלא תרעה עד שתסתאב ויפול בה מום, ויפלו דמיה לנדבה, והחילוק הוא משום שדין 'תרעה עד שתסתאב' בחטאת ציבור הוא רק גזירה מדרבנן, וגזרו כן רק בחטאת שכיפרו בעליה, שהציבור אינו צריך את הקרבן כלל, שזה דומה לחטאת יחיד שכיפרו בעליה, שהבעלים אינו צריך עוד את החטאת, אבל בחטאת ציבור שמתו בעליה, כגון כאן שרק הכהן גדול מת, ושאר הכהנים שמתכפרים בקרבן זה לא מתו ועדיין הם צריכים לכפרתו, לא גזרו כן (תוס').

ויש מפרשים, שהדין 'תרעה עד שתסתאב' נאמר רק במקום שהתכפרו בעליה בקרבן אחר, שהבעלים יצאו ידי חובתם ואין הקרבן עומד להקרבה, אבל כאן ששאר הכהנים צריכים כפרה, עדיין עומד הפר להקרבה, ולכן לא נאמר בו 'ירעה עד שישתאב'.